

ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

Testbed-havaintojen hyödyntäminen ilmanlaadun ennustamisessa

Minna Rantamäki

TUR/Viranomaisyhteistyö

ILA/Ilmanlaadun mallimenetelmät

Tiheän mittausverkon hyödyt ilmanlaadun ennustamisessa

- Merkittävästi nopeammat ja tarkemmat ilmanlaadun ennusteet pääkaupunkiseudulle mm. kevätpölytilanteissa ja talvisissa inversiotilanteissa
- Tukee lähileviämisenennusteiden kehittämistyötä.
  - Esim. eri onnettomuustilanteiden (*tulipalojen savukaasut, vaarallisten aineiden kuljetukset yms..*) hallintaa varten kehitetyt mallit voidaan kytkeä uuteen meteorologiseen mittaus- ja malliaineistoon.
- Mahdollisuus hyödyntää **ceilometreja** sekoituskorkeuden määrittelyssä (esim. Nooran gradu)

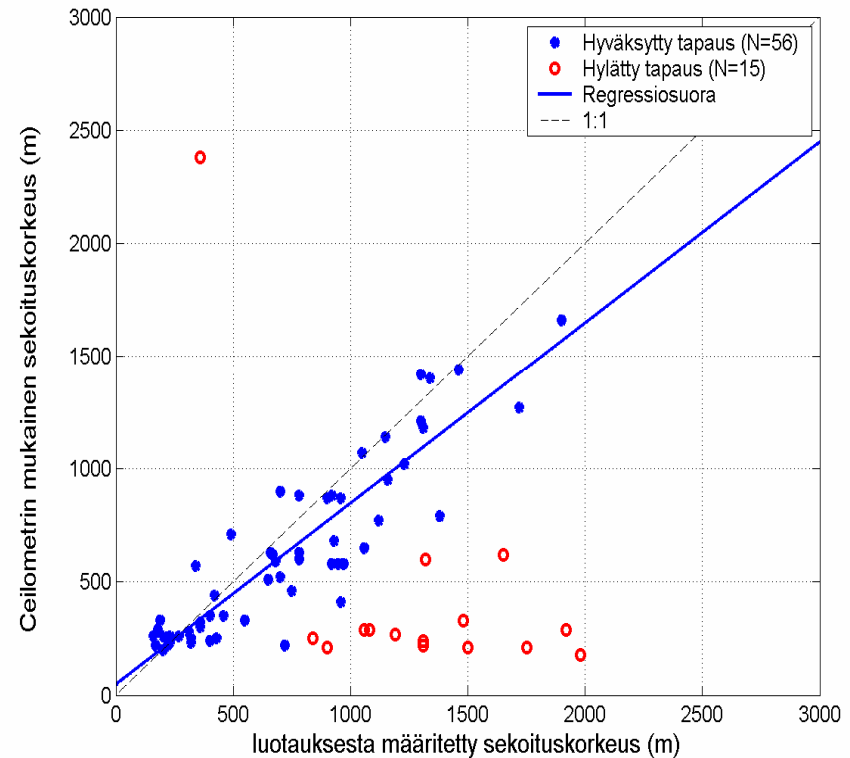

Tulokset: Labiilit tilanteet

- **15 havaintoa hylättiin alhaisen pinta-sironnan takia**
- **Hyväksytyihin tapauksiin sovitetun regressiosuoran yhtälö on**

$$h_{ceilo} = (0,8 \pm 0,10) h_{luotaus} + 47$$

- **Luotausten ja ceilometrין välinen korrelaatiokerroin on 0.9**

Luotausten ja ceilometrין antamien sekoituskorkeuksien vertailua labiileissa tilanteissa.

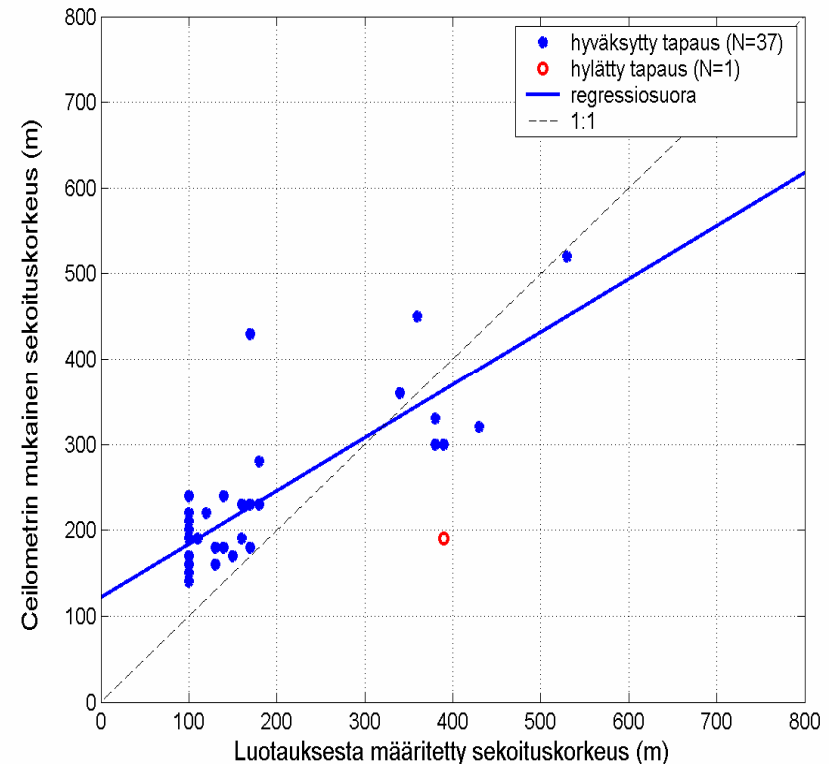

Tulokset: Stabiilit tilanteet

- **Yksi havainto hylättiin alhaisen pinta-sironnan takia**
- **Hyväksytyihin tapauksiin sovitun regressiosuoran yhtälö on**

$$h_{ceilo} = (0,62 \pm 0,16) h_{luotaus} + 120$$

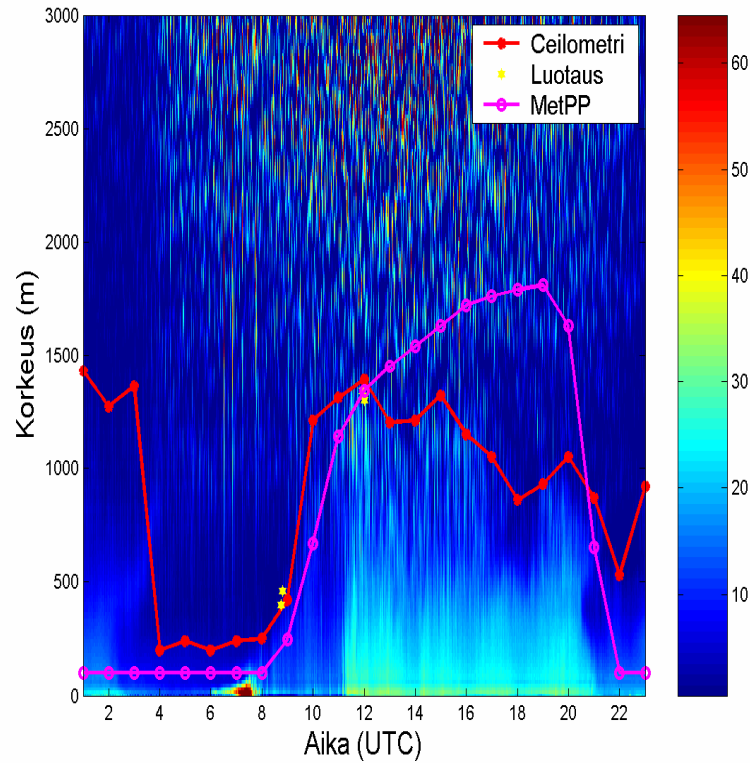
- **Luotausten ja ceilometrin välinen korrelaatiokerroin on 0.8**

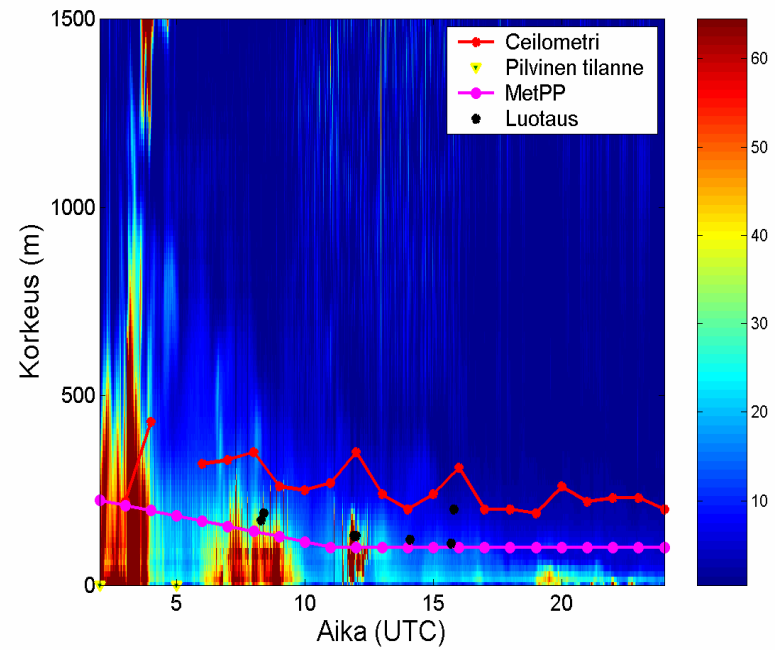
Luotausten ja ceilometrin antamien sekoituskorkeuksien vertailua stabiileissa tilanteissa.

Tulokset: Vuorokauden mittaiset havaintojaksot

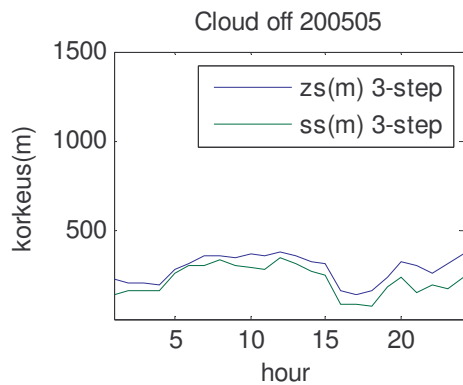
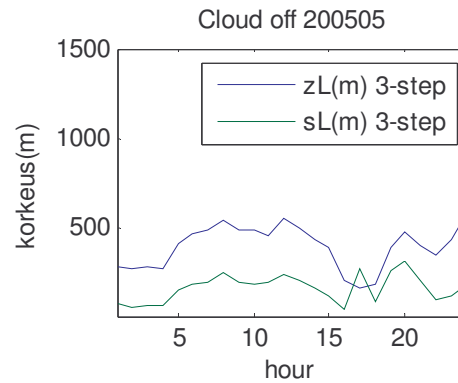
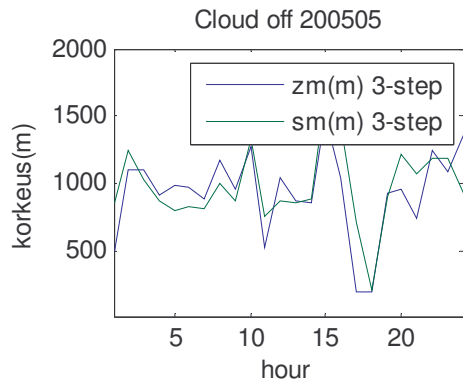
29.5.2002

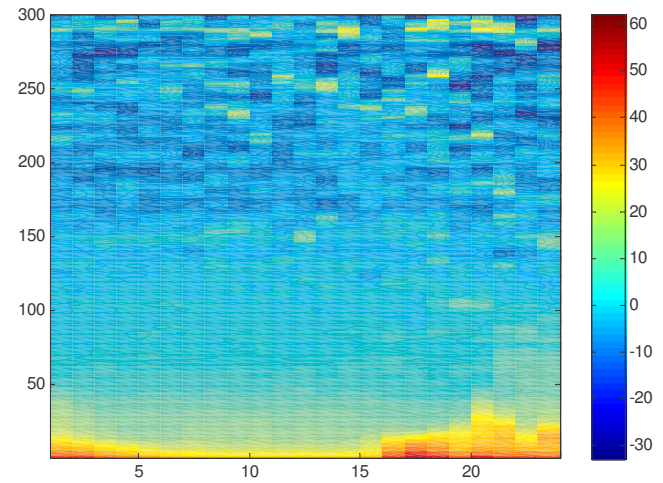
2.1.2002

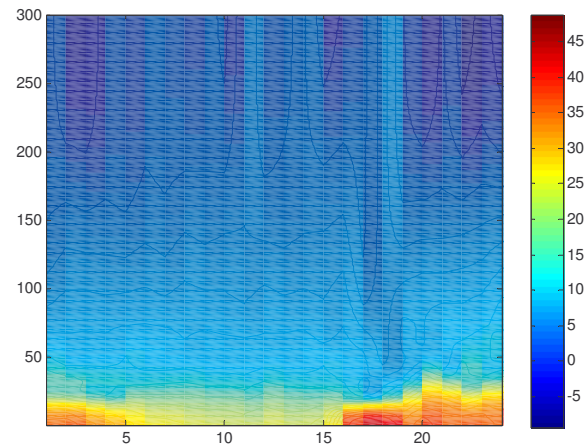
"3-step" method: 20/5/2005 Kumpula

Measured profile

Ideal 3-step-profile

Yhteenveto - ceilometri

- **Testbed (uudet CL31:t) tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden** kehittää/testata ceilometriä hyödyntämistä sekoituskorkeuden määrittämiseen
- **Muu Testbed data (erityisesti RASS) ratkaisevan tärkeitä MH-referenssiarvon määrittämiseksi**
- **Reaaliaikainen & luotettava arvio sekoituskorkeudelle yhdessä kattavien reaaliaikaisen pitoisuusmittausten kanssa erityisen tärkeä paikallisen skaalan ilmanlaatuennusteiden kannalta**

ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

Ilmanlaatuepisodi 22.11.2005

6.2.2006

22.11.2005

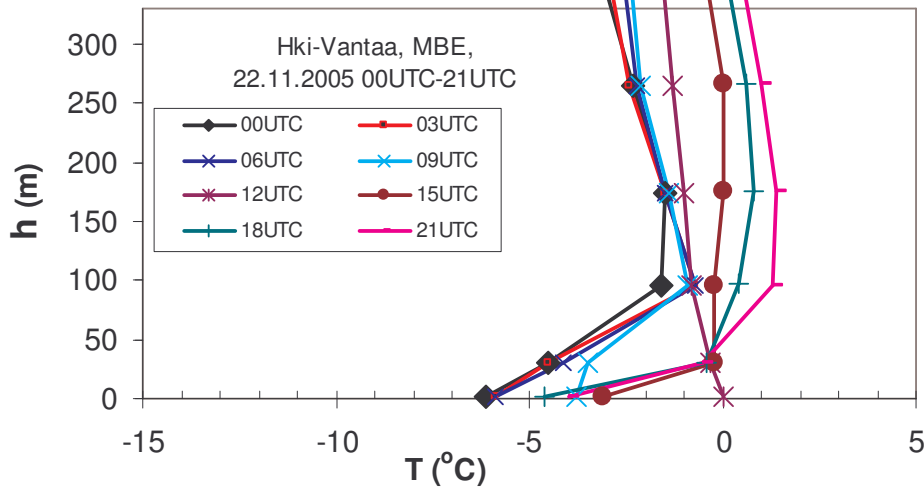
Säätilanne - yleistä

- **Syksy 2005 oli pitkään poikkeuksellisen lämmin, lämpöjaksot olivat 20. syyskuuta - 14. lokakuuta ja 29. lokakuuta - 15. marraskuuta.**
- **Lämpötila laski 16.11 nollan alapuolelle ja lämpötila pysyi pääasiassa pakkasen puolella 22-23.11 yöhön saakka.**
- **19-20.11, 20-21.11 ja 21-22.11 yöt olivat kylmiä.**

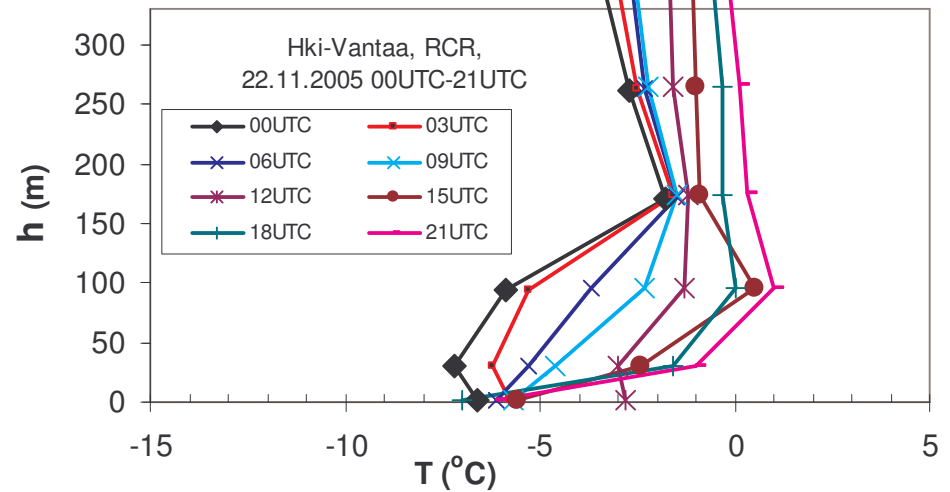

Ennustetut lämpötilaprofiilit?

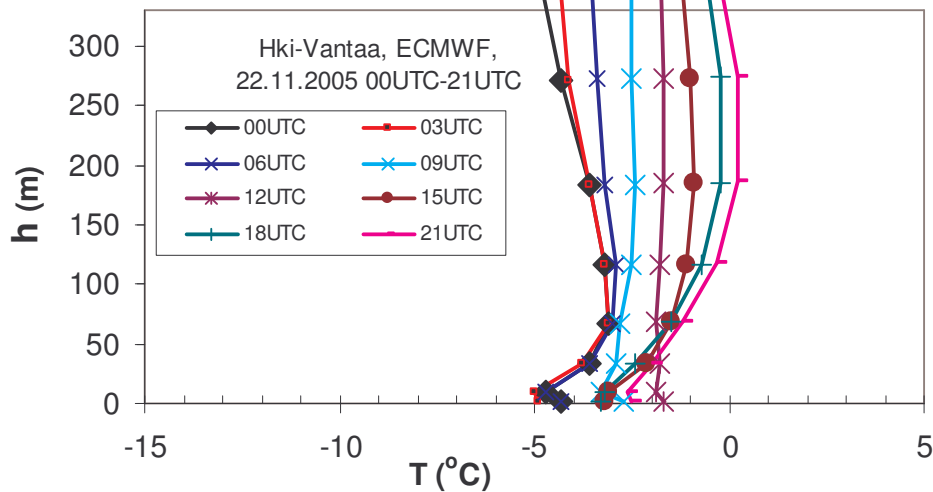
HIRLAM, 9km

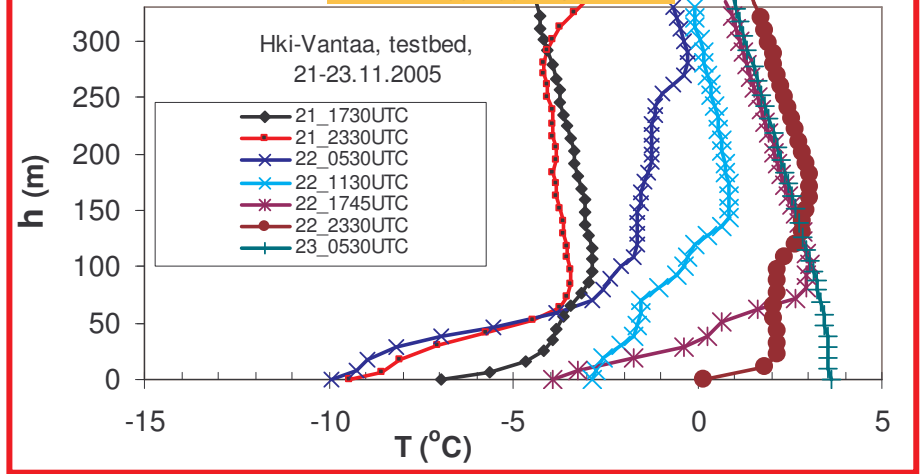
HIRLAM, 22km

ECMWF, 40km

Havainto

Varoitus huonosta ilmanlaadusta Pk-seudulle?

- Varoitus lähetettiin YTV:lle 21.11. klo. 13
- Ilmanlaadun huononemisen syyt tiistaina 22.11:

”Korkeapaine vahvistuu maan eteläosaan. Sää on enimmäkseen poutainen ja heikkotuulinen sekä maanantaina että tiistaina. Ma-ti välinen yö on kylmä ja silloin voi muodostua pilvisyydestä riippuen myös inversio. Keskiviikkoa kohden mentäessä lounaanpuoleinen tuuli alkaa jälleen voimistua”

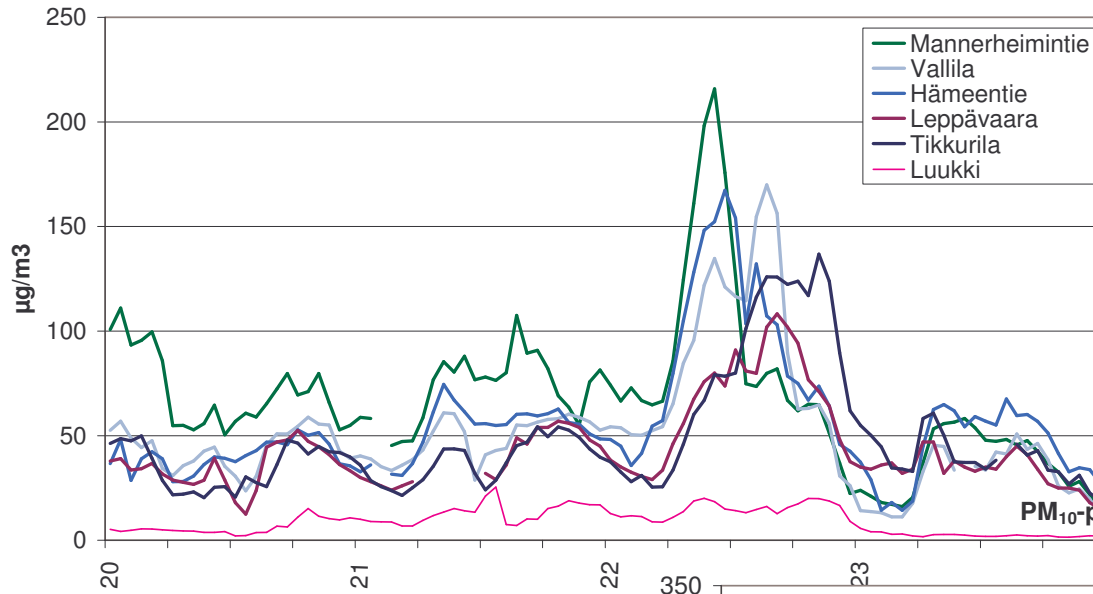
Raja-arvot (YTV)

YHDISTE	AIKA	RAJA-ARVO $\mu\text{g}/\text{m}^3$	SALLITUT YLITYKSET
Rikkidioksidi SO₂	tunti vrk vuosi/talvi	350 125 20	24 h/vuosi 3 vrk/vuosi -
Typpidioksidi NO₂	tunti vuosi	200 40	18 h/vuosi -
Typenoksidit NO + NO₂	vuosi	30	-
Hengitettävät hiukkaset PM₁₀	vrk vuosi	50 40	35 vrk/vuosi -
Lyijy Pb	vuosi	0,5	-
Bentseeni C₆H₆	vuosi	5	-
Hiilimonoksidi CO	8 tuntia	10 mg/m^3	-

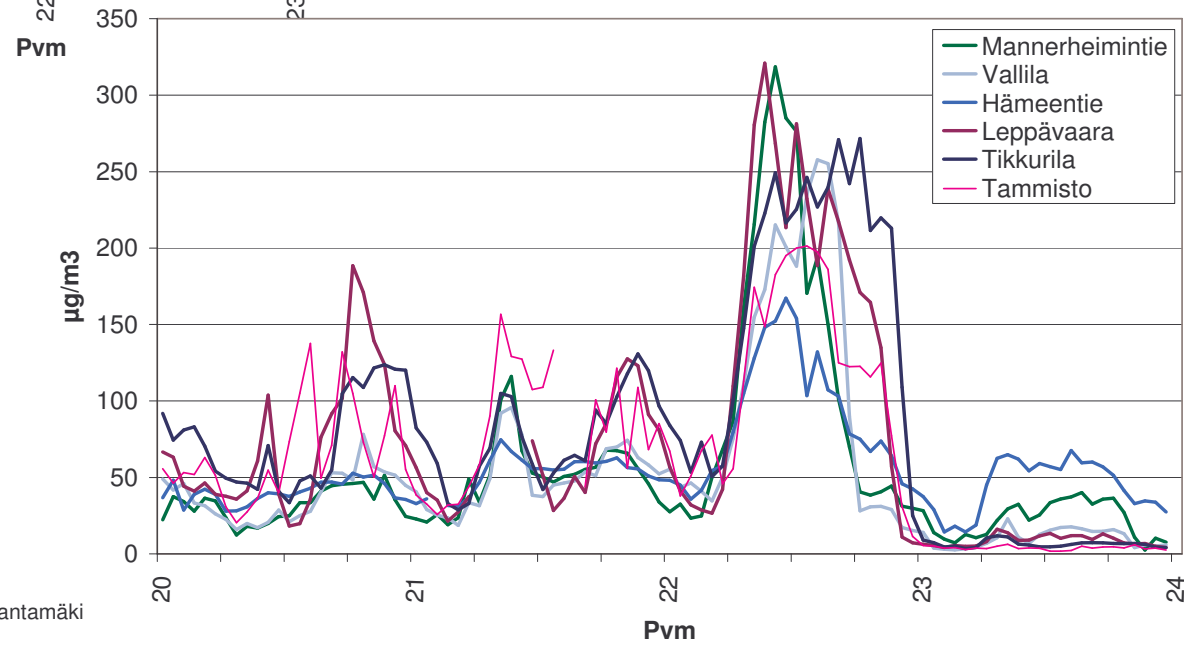
ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

NO₂-pitoisuudet pääkaupunkiseudulla, 20.- 23.11. 2005

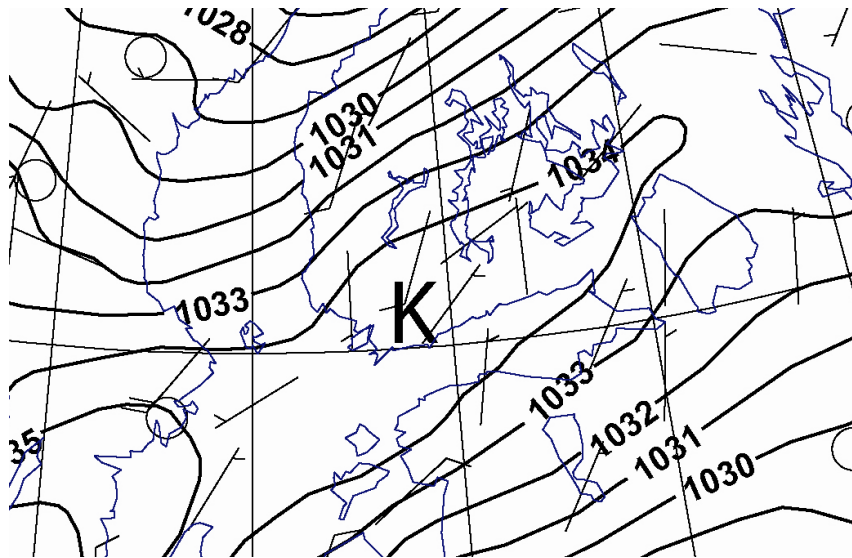
*** Huom! Validoimatonta
pitoisuusdataa, joten
virheet ovat mahdollisia**

PM₁₀-pitoisuudet pääkaupunkiseudulla, 20.- 23.11. 2005

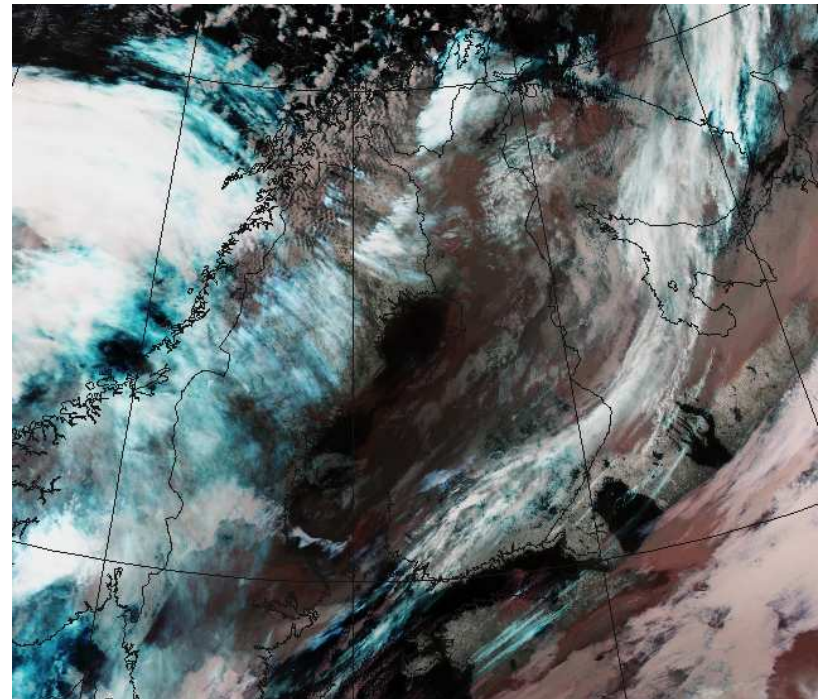

Säätilanne 22.11.2005

- **ECMWF analyysi ja tuulihavainnot 00UTC**
- **Korkeapaineen selänne ulottui Suomen eteläosaan.**

- **Satelliittikuva (NOAA/EOS) n. 02UTC**
- **Oklusiorintama kulki Suomen ylitse, mutta pilvisuusalue ei yöllä ulottunut aivan pääkaupunkiseudulle.**

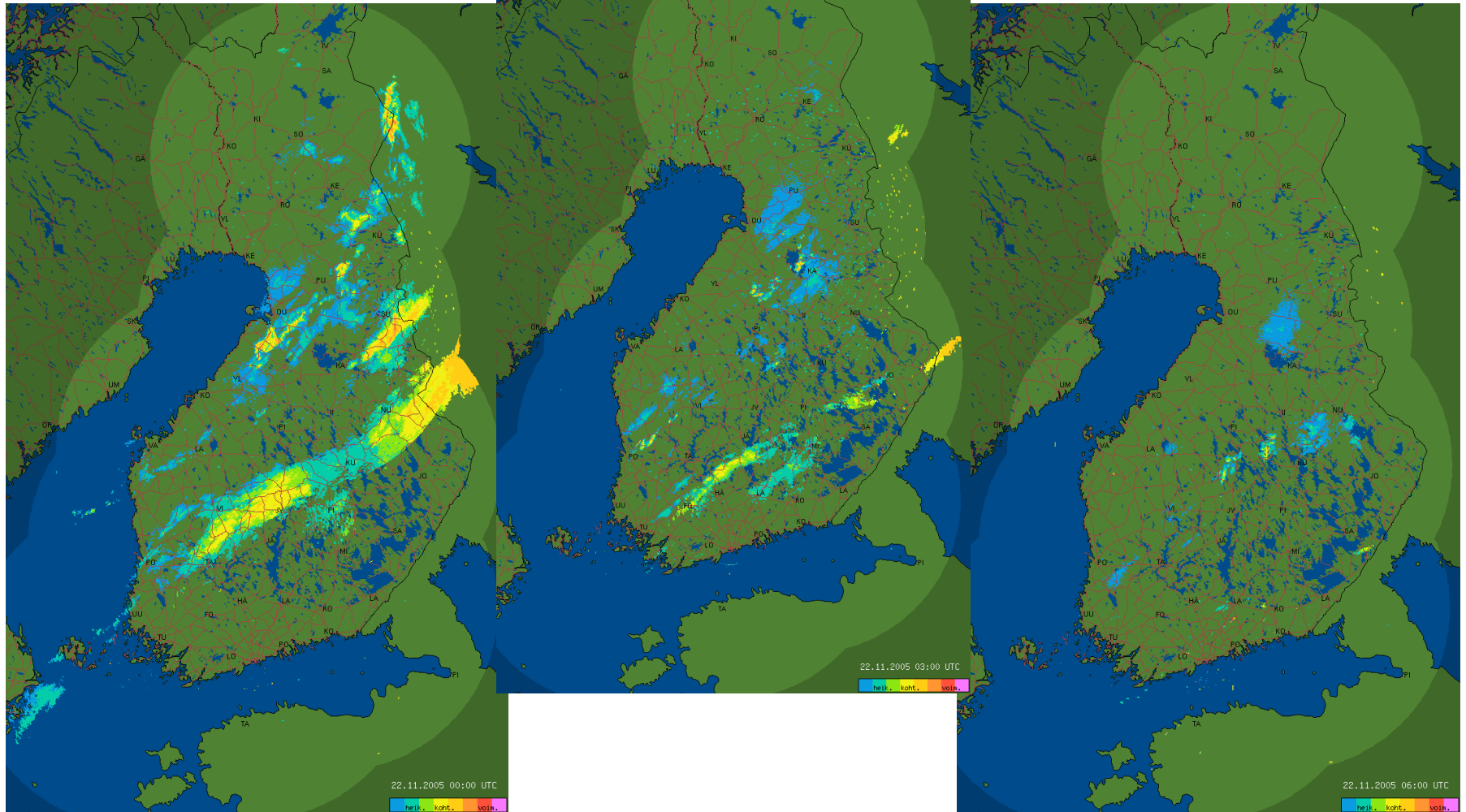

22.11 03UTC

22.11 00UTC

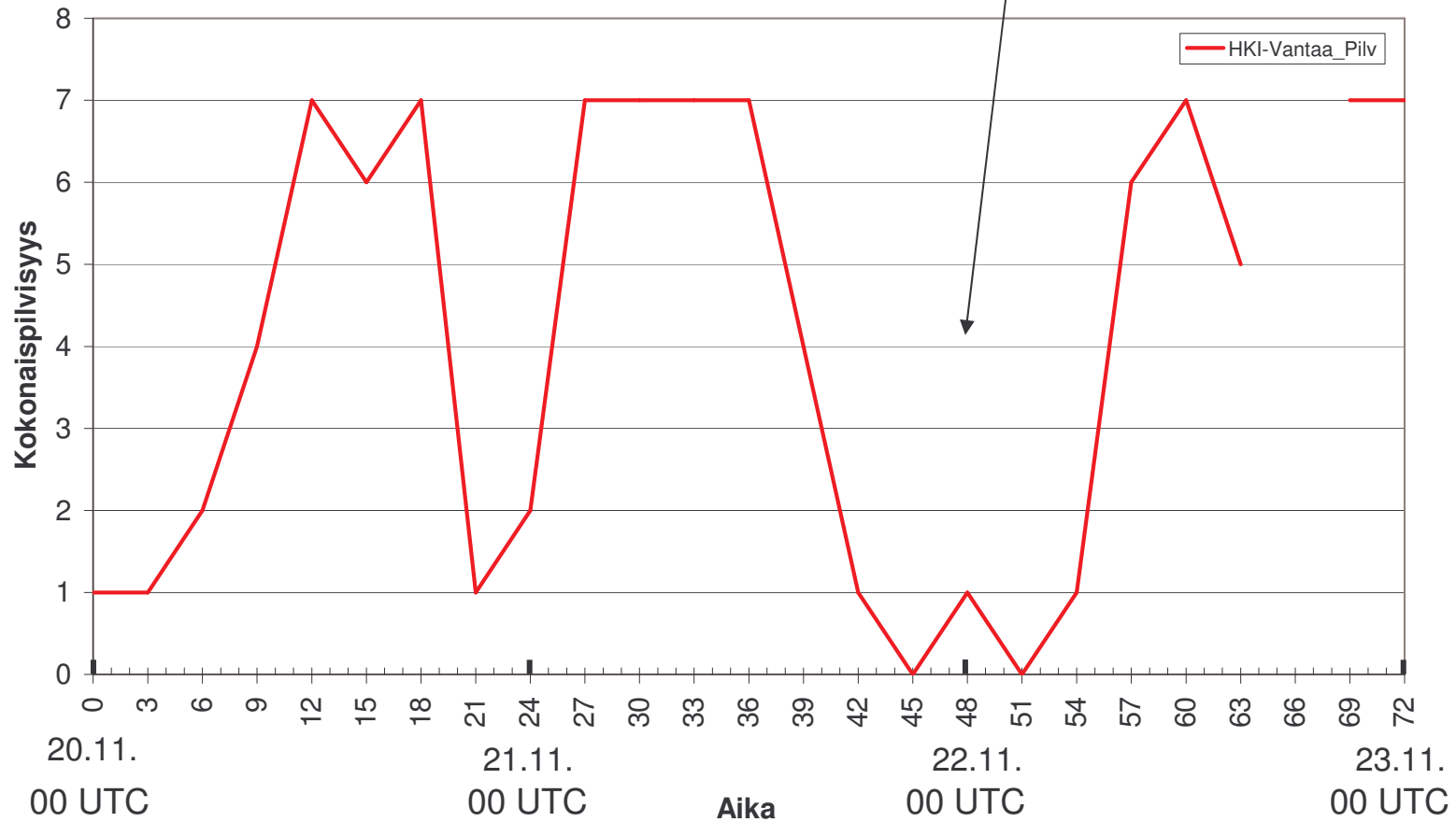
22.11 06UTC

Lämpötila 20-23.11

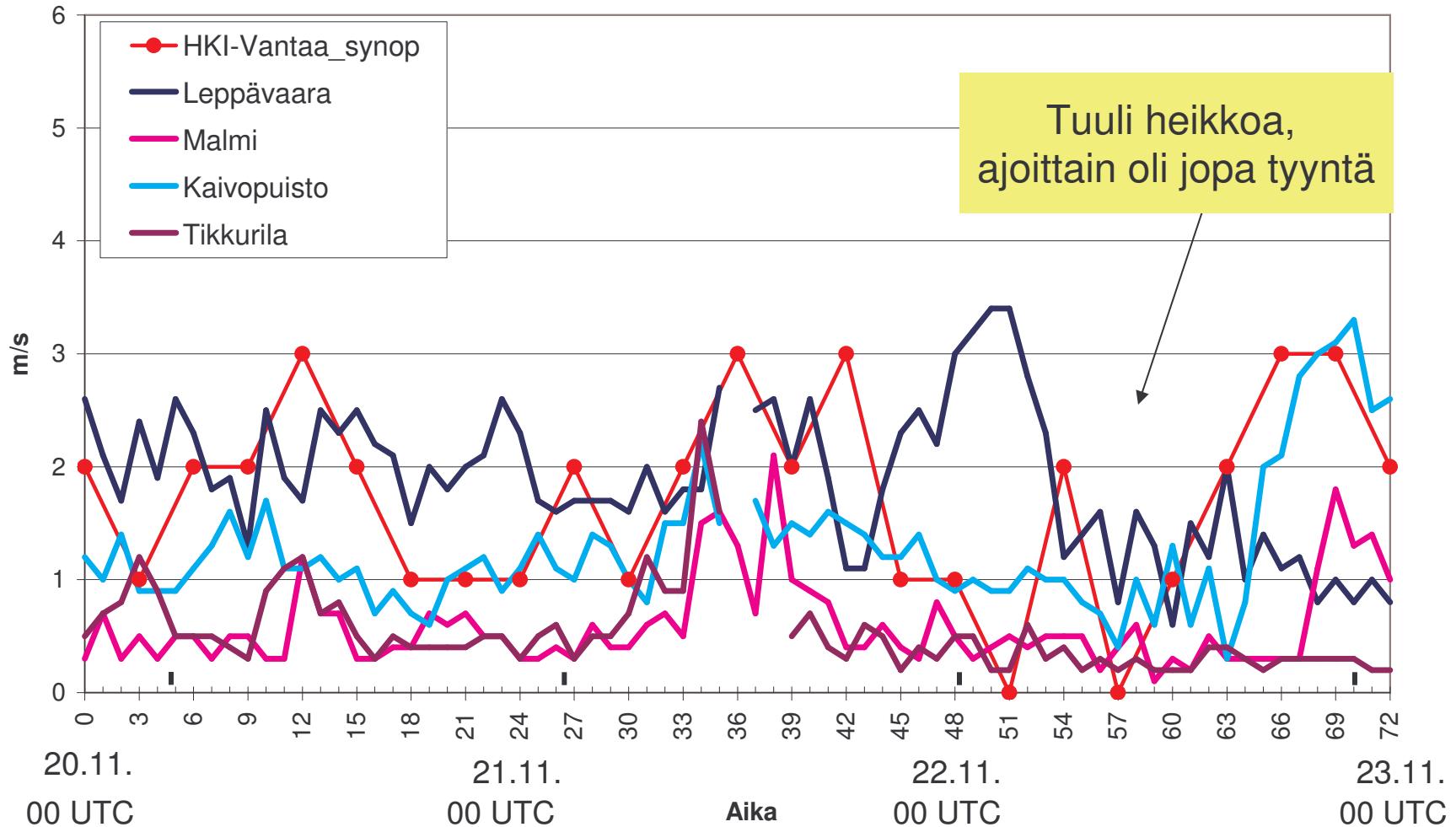
Pilvisuus väheni →
Pinnan läheisen ilmakerroksen
jäähdyminen alkoi

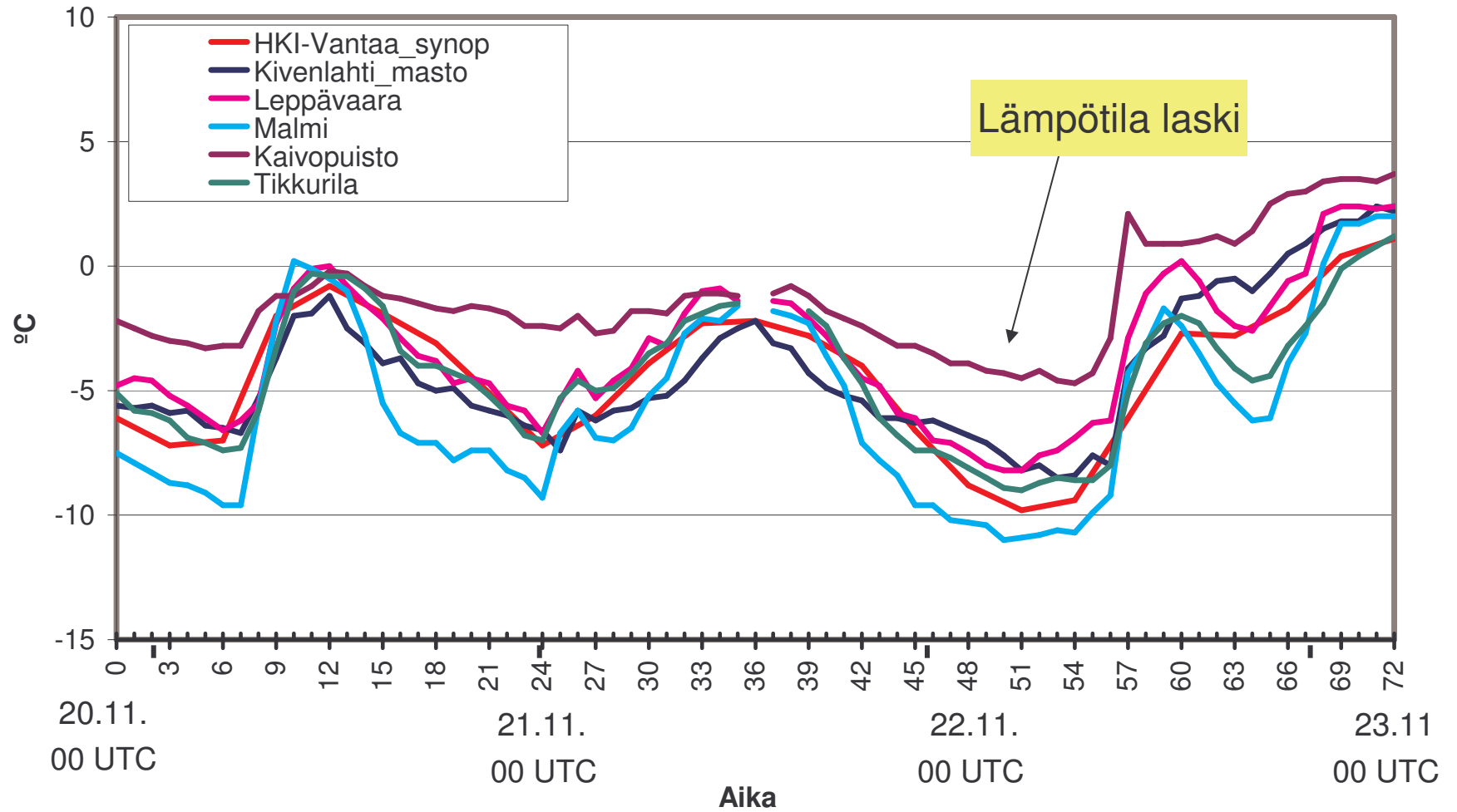

Tuulen nopeus 20-23.11

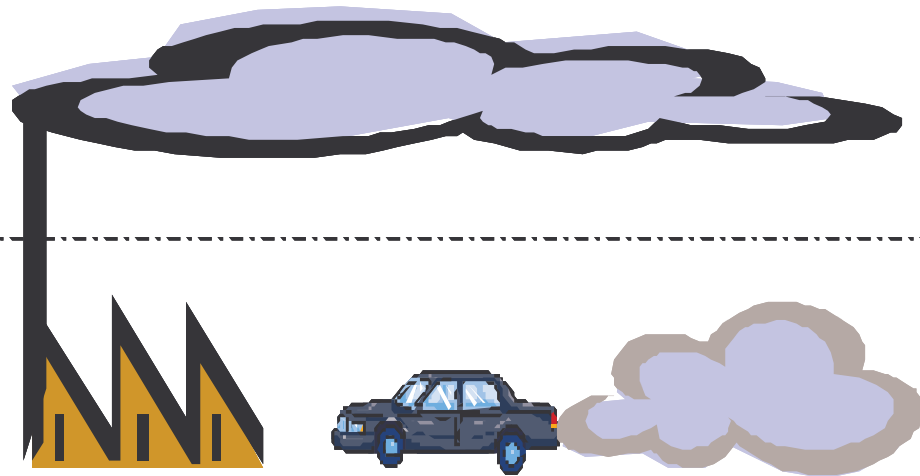
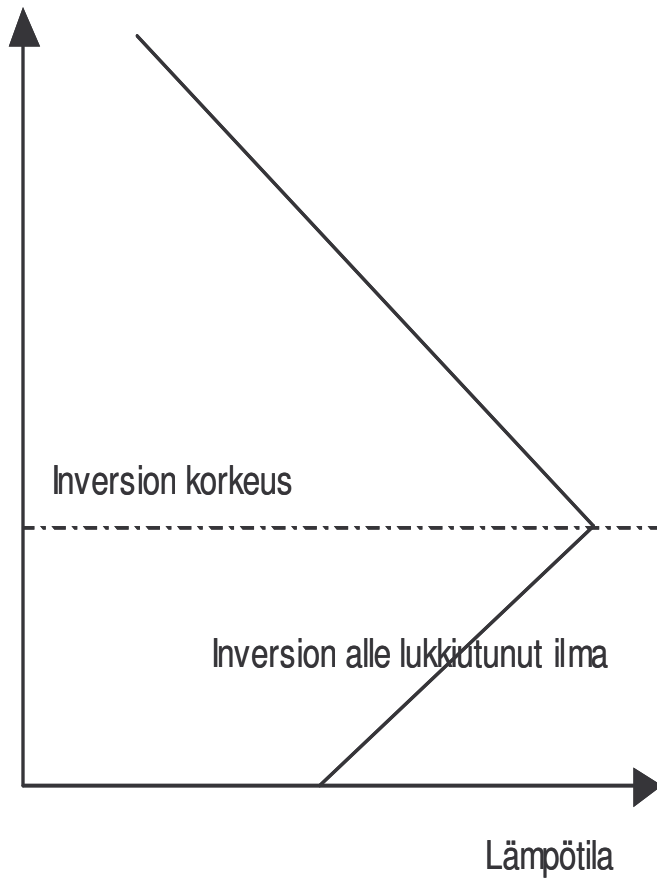
Lämpötila 20-23.11

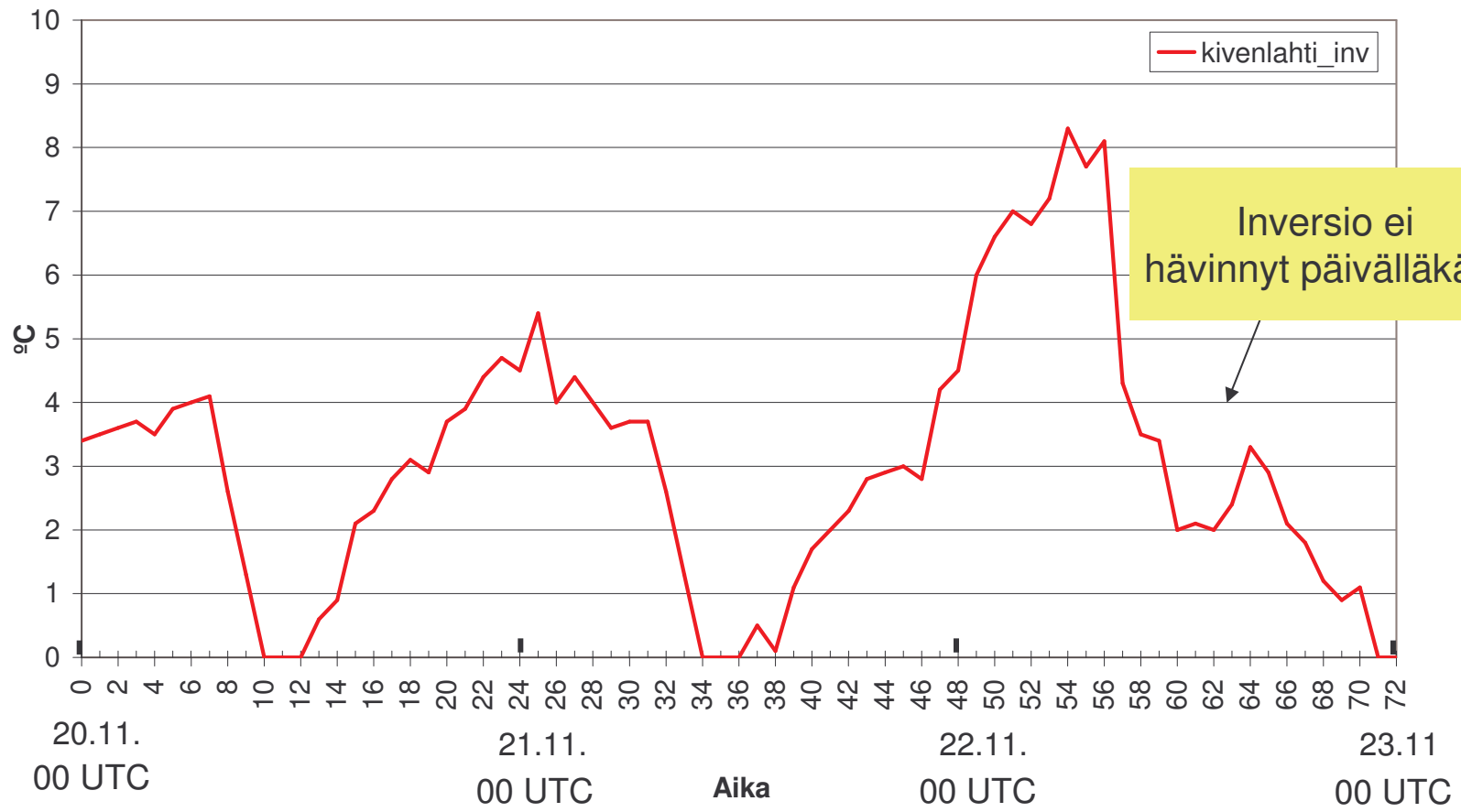
Maanpintainversio

Korkeus

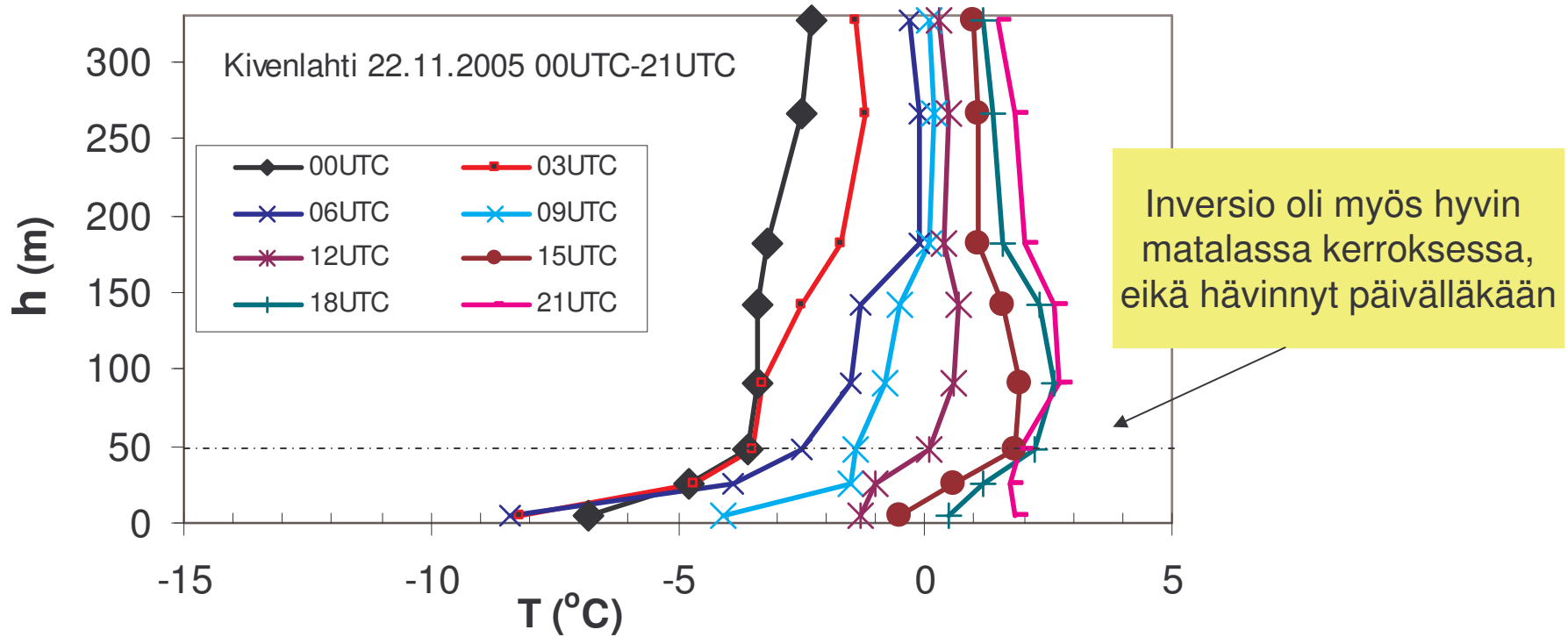

Inversion voimakkuus 20-23.11

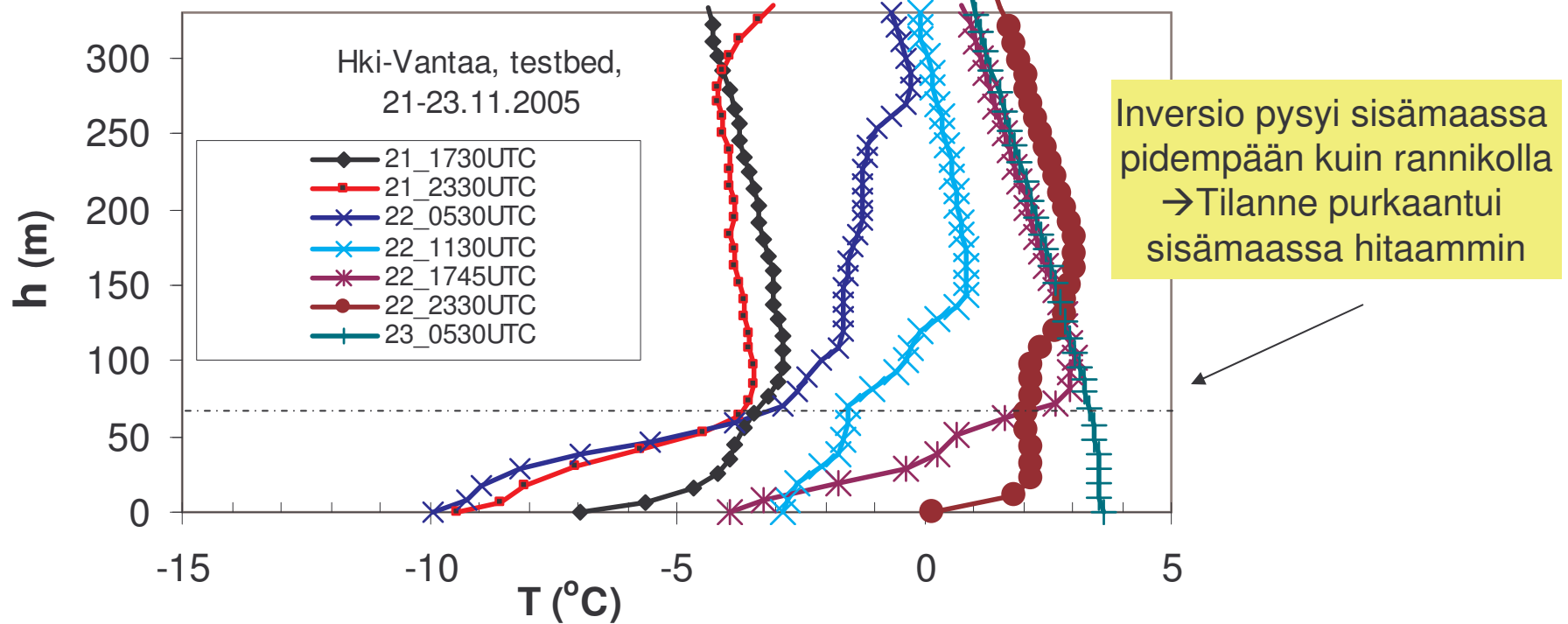

Inversion voimakkuus 22.11

Inversion voimakkuus 21-23.11, Testbed

Yhteenveto – Ilmanlaadun episodit

- Ilmanlaadun episodit ovat hankalia ennustettavia
  - Riippuvat monesta eri tekijästä
  - Pienen mittakaavan ilmiöt ovat vaikeita ennustaa
- Tiheä havaintoverkko voi mahdollistaa ilmanlaatuun vaikuttavien ilmiöiden paremman hallinnan kaupunkialueella
- Erityisesti se tukee lähileviämisenennusteiden kehittämistyötä